

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hatenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Közsegek, papok, gazdasági egyleti tagok és közsegi előjárók egész évre 8 K, tanítók, közsegi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon-szám 15.

Egy példány 10 fillér.

Telefon-szám 15.

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH FAL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

SZÁSZ ENDRE

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérről más hirdetések olcsó árazabás szerint. Nyílt-tér so a 1 K. A nyílt-tér és hirdetések díja előre fizetendő.

M. kir. postatakarékpenztári oheque-számia 10,489. szám.

Adóreform és demokrácia.

Irta: **Fenyvesi Soma** orsz. képviselő.

Az adójavaslatok ellen mesterségesen támasztott részleges felzudulás már csillapul. Az országgyűlési tárgyalások alatt elhangzott beszédek és különösen a pénzügyminiszter minden egyes felszólalása, mélyen bevilágított az adójavaslatok ellen támasztott csöndes lefolyásnak bizonyult viharok forrásába, de egyszersmind kétségtelenné tették azt is, hogy a mozgalom, mely országsherte az adójavaslatok ellen indított, nem magukban a javaslatokban birta indító okát és ennek nem is a célzottnak mondott javítások elérése volt a feladata, hanem kísérlet arra, hogy a kormányzás ellen hangulat és — ha lehet — ekkeseredés keltsék.

Kétségtelen tény ugyanis, hogy politikai izgatásra jobb anyagot, mint az adóreformot, képzelni sem lehet. Hisz minden adóreform közvetlenül érinti az ország egész lakosságát és döntő befolyást gyakorolhat egyes osztályok jövedelmének csökkenésére, vagy emelkedésére, segíthet vagy ronthat egyes termelési osztályok egész alakulásán, helyzetén. Mindenütt a világon, a hol adóreformot tervezett valamely kormány, idegenkedéssel és félelemmel fogadták, mert minden reformnál ott settenkedett az adófizető polgár gyanuja, hogy az új adóreform ép vele szemben fogna súlyosabb terhet jelenteni. Az adófizetési morál nem igen emelkedett sehol arra a magasra, hogy a polgárság széles rétegei önként és szívesen fizessék az adót abban a tudatban, hogy ez is elsőrangú állampolgári kötelesség. Az állam nem öncél, nem önmagáért létezik, hanem minden egyes funkcióját az egész nemzet érdekében végzi. De mert az adófizetés terhét az egyes közvetlenül érzi, míg az állami funkciók — mint az iskoláztatás, személy- és vagyonbiztonság védelme, jogszolgáltatás, egészségügy istápolása és számtalan más megnyilatkozása az állami tevékenységnek — csak közvetve hatnak, így az összhang a teherviselés készsége és az állami funkciók igénybevételei kö-

zött nincs meg. Nálunk még más indoka is volt annak, hogy adót nem szívesen fizettünk. Hosszu időn át idegen hatalom által, idegen célokra szedetvén az adó, visszamaradt az idegenkedés mindennel szemben, ami az adóviselési kötelezettséggel összefügg.

Ha azonban most már az adójavaslatok tárgyalása alkalmaival felmerült tüneteket komoly és tárgyilagos vizsgálat tárgyává tesszük, egy különös jelenségre akadunk. Hogy nálunk, hol a termelési ágak leginkább reá lennének utalva arra, hogy egymást kölcsönösen kiegészítsék, azok képviselői — mindig hirdetvén az összhang szükséges voltát — nem annyira a saját adójuk súlyos voltát panaszolták, hanem a másik termelési osztály adójának csekély voltát. A valódi, az egyenletes és demokratikus fejlődés pedig csak akkor fog képződni, midőn az egyes termelési osztályok nem állanak idegenként szemben egymással. Az állam fejlődő szükségleteire, a folyton fokozódó terhek, a mindenfelé megnőtt életigények kielégítésére a földbirtok korlátolt jövedelme maholnap nem elegendő. A földbirtok terhei folyton nőnek és magának a birtokos osztálynak be kell látnia, hogy a birtok kezelését összeköttetésbe kell hozni az iparral és kereskedelemmel; a jó gazdának ma iparosnak, kereskedőnek is kell lennie. De be kell látnia még egyet. Hogy meg kell szünnie annak a hitnek, hogy a földbirtokos minden gyermekének is vagy földbirtokosnak kell maradnia, vagy minden áron hivatalhoz kell jutnia. Magyarország közszellemének szüksége van arra, hogy egyazon családok fiai menjenek ipari, kereskedelmi pályára is, amely családokban a hazafiság erénye szent érzésként adatott át egyik generációtól a másiknak. Addig, míg csak panaszkodunk kereskedelmünk szellemére, de mit sem teszünk annak megváltoztatására, eredményeket nem is remélhetünk. Ha a földbirtokos-család egyes tagjai kereskedelemmel, iparral is fognak foglalkozni, ha a külön termelési osztályok tagjai nem idegenként fognak szembenállani, hanem tényleg megbecsülve kölcsönösen egymást, együttesen és harmonikusan fognak működni, akkor fogja

kezdését venni nálunk a valódi demokratikus fejlődés. Az a demokratikus fejlődés, melynek végeredménye nemcsak a jogok egyenlő voltának hirdetése, hanem a kötelességek egyenlő teljesítése. Ezen fejlődés egyik alapköve lesz a már nagyrészt letárgyalt adóreform, melynek kétségtelen helyes célja a terhek áthárítása a szegényről a vagyonosra. Mert ugyancsak a valódi demokrata elve az, hogy az erősebb többet teljesítsen, mint a gyenge.

POLITIKA.

A helyzet képe.

A politikában várakozással teli csend van. Amíg a képviselőházban csendes nyugalommal örlik le a földadó-kataszter kiigazításáról szóló törvényjavaslat paragrafusait; amíg a függetlenségi párt értekezletén elfogadták és már a legközelebbi napokban a Ház plenuma elé kerül az ujoncjavaslat; — addig mindenki feszült várakozással tekint Kossuth Ferencnek bécsi útja elé, amely hivatalos van a legfontosabb, a legnagyobb horderejű kérdésnek, a bankkérdésnek megoldását előmozdítani és szilárdabb alapokat, teljesebb világosságot nyújtani ebbe az életbevágó kérdésbe. Kossuth kihallgatása a királynál minden valószínűség szerint maga után vonja a politika más korifeusainak meghallgatását is, az általuk nyújtandó felvilágosítások irányadóul fognak szolgálni a két kormány által folytatandó tárgyalásokhoz, amelyeknek befejezte véglegesen eldönti ezt a kérdést. A legutóbbi napok fontosabb politikai mozzanatai különben ezek voltak:

Nem lesz vád alá helyezés.

Kedden tárgyalta az igazságügyi bizottság Holló Lajos elnöklésével a Fejérváry-kormány vád alá helyezésének kérdését. A bizottság az előadó Visontai Soma javaslatát fogadta el, kimondván, hogy a vád alá helyezést mellőzi és a törvény megalkotmányosértékekért az ítéletet a nemzet lelkiismeretére bizza. A végleges szövegezést albizottságra bizzák, utasítván azt, hogy ebben a megbélyegzendő darabonok névszerint soroltassanak föl a vád alá helyezés mellőzésének okait egyedül az a körülmény hozassék föl, hogy a kormány a koronával szemben kötelezettséget vállalt erre.

Az ujoncjavaslatok.

Rövid, de fölöttébb érdekes kezlete volt a héten a függetlenségi pártnak. Az ujoncjavaslatokat tárgyalta és Apponyi Albert gróf kultuszminiszter egy felszólalásra, a melyben az ujoncok megszavazását most a bankkérdés megoldása előtt aggasztó dolognak mondták, ezt felelte a többi között:

— A függetlenségi párt most a parlament többsége. E többségnek a bankkérdésben való követelése törvényes. Nem lehetne helyeselni, hogy egy többségi párt a törvényes követelését preszszóval akarná kikerészakolni. Annyival kevésbbé volna helyes dolog ez, mert e súlyos helyzetben egyik alkotmányos tényezőnél csak félreértésre adna okot és alkalmat, a mit mindenképpen kerülni kell. De súlyos politikai hiba volna, ha a függetlenségi párt olyan dolgot akasztana meg, a mi az állami élet rendes menetének föltétlen szükséglete.

E meggyőző nyilatkozat után minden további vita nélkül elfogadta a párt az ujoncjavaslatokat.

Kossuth bécsi útja.

A politika homlokterében most Kossuth Ferenc bécsi útját várják nagy érdeklődéssel. Valószínű, hogy a miniszter a jövő hét keddjén utazik Bécsbe. Remélhetőleg akkorra annyira helyreáll egészségi állapota, hogy ezt az utat megteheti.

Az új osztrák kabinet.

A hivatalos „Wiener Zeitung“ közli az új osztrák kormány tagjainak kinevezéséről szóló császári kéziratokat. Az új kormány, a melynek végleges karaktere lesz, a következő tagokból áll. Miniszterelnök: Bienert báró. Belügy: Haertel báró. Honvédelem: Georgi tábornok. Igazságügy: Hohenburger. Vasutügy: Vrba Lajos. Kereskedelemügy: Weiskirchner. Pénzügy: Bilinszki. Földmívelésügy: Braf. Közmunkaügy: Schwarsenau báró. Német tárcanélküli miniszter: Schreiner. Cseh tárcanélküli miniszter: Zácsek. Lengyel tárcanélküli miniszter: Abrahamovic. Ebből a listából látható, hogy Bienert báró rajta volt, hogy az új miniszteriumról levehesse az ideiglenes karaktert és az előbbi tárcavezetők közül egyetlen egyet sem vett az új kabinetbe.

== Popovics Sándor — bankkormányzó. == Politikai körökben híre jár, hogy Popovics Sándor pénzügyminiszteri államtitkár, mint bankkormányzó Bilinszky lovag helyére lép. A hírt még nem erősítették meg.

Döntés az alispáni választás fölött.

Elutasították a felebbezést.

(Saj. tud.) A „Székely-Udvarhely” legutóbbi száma jelentette már, hogy a közigazgatási bíróság foglalkozván az alispánválasztást megfélebbező panaszszal, elutasította azt, s jóváhagyta a választást. A mi közlésünk nem keltett nagyobb feltűnést. Azok, akik tisztában voltak a felebbezés indokaival, eleve tudták, hogy a döntés nem lehet más, mint Sebessy János dr.-nak az alispáni székben való megerősítése.

És ezt a határozatot az egész vármegye osztatlan öröme fogadja. Sebessy János, dacára annak, hogy nem volt hivatalos jelölt, ugyszólva egymaga állott egy hatalmas táborral szemben, győztes lett a nagy harcban. Azalatt a néhány hónap alatt, hogy Udvarhelymegye élén áll, bebizonyította, hogy méltóbb ember nem kerülhetett volna a vármegye tisztviselői karának élére. Ha megválasztásakor voltak, akik még nem elölegezték számára a bizalmat, most beláthatják, hogy Sebessy János nemcsak kiérdemelte azt, hanem megmutatta, hogy dolgozni is tud.

Rövid alispánsága alatt számtalanszor adta jelét annak, hogy szíven viseli a vármegye közönségének érdekeit, minden igazságos ügy pártfogóra talál benne. A közigazgatási bírósági döntés azt a békét pecsételte meg, amely Sebessy alispán néhány hónapos hivataloskodása alatt létrejött az ezelőtt pártokra szakadt, örökösen viaskodó vármegyében s amely most már nem is bontható meg.

Az alispánválasztás ellen beadott felebbezés ugynevezett öregágyuja az volt, hogy Sebessy a jelölő gyűlés után ebédet adott, tehát etetett megválasztása érdekében. Ezt élezték ki erős színekkel a felebbezés összeállítói s ettől várták a legnagyobb eredményt is.

A közigazgatási bíróság is főleg ezt a részét tette vizsgálat tárgyává a felebbezésnek s a vizsgálat során aztán kiderült, hogy milyen alapon áll az egész vád. Mindenekelőtt megállapítást nyert, hogy a kérdéses ebéd voltaképpen nem is volt a Sebessy pártjának a lakomája. Az ebédet a besereglett vidéki megyebizottsági tagoknak maga Ugron Ákos főispán rendelte meg, *akinek tudvalevőleg nem Sebessy volt a jelöltje.* A megjelentek tehát azzal a gondolattal vettek részt a közebeden, hogy ők a főispán vendégei. Csak napokkal azután történt, hogy Sebessy a főispán előtt kijelentette, hogy az ebéd az öt jelölő gyűlés után történt, tehát a költségeket is neki kell állnia. Erről a körülményről azonban végig nem tudtak semmit az ebéd résztvevői, akik különben valamennyien vagyonos emberek s aligha vesztegethetők meg 2—3 koronás ebédekkel.

Mindez bizonyítása nyert a közigazgatási bíróság előtt, ugyszintén kiderült a felhozott érvek többi részének alaptalansága is. A közigazgatási bíróság szerdai rövid tanácskozása után hozta meg délután fél három órakor a határozatot, amely elutasítja panaszukkal a felebbezést.

Az örvendetes hír még szerdán este elterjedt a városban s mindenfelé meglelégedéssel fogadták. A főispán, akinek Solymossy Endre orsz. képviselő táviratozta meg az eredményt, szerdán este a kaszinóban maga olvasta föl a táviratot.

Székely nemzetgyűlés az agyagfalvi réten.

Erdőbirtokosok akciója

(Saját tud.) Hatalmas mozgalom van alakulóban a Székelyföld vármegyeiben. A székelység régi sérelme szőlította sorompóba az akció kezdeményezőit. Az a céljuk, hogy a nálunk be nem vált, így tehát módosítást kívánó erdőtvény ellen egységesen foglaljon állást a székely megyék közönsége s így adja tudomására az arra illetékeseknek, hogy itt feltétlenül segítségre van szükség.

A mozgalom megindító, akiknek élén Dr. Nagy György orsz. képviselő, Beteagh Pál főszerkesztő és Bárány Orbán Ottó birtokossági elnök állanak, most lelkes hangú felhívást küldöttek be hozzánk, amelyben ismertetik az ügy előzményeit s csatlakozásra szólítják föl a székelységet. Elmondják, hogy az erdőtvény elvette a székely erdőbirtokosok szabad rendelkezési jogát birtokaik fölött s ezáltal nemcsak egyetlen biztos jövedelmi forrását vonta el, hanem állattenyésztését is szűk korlátok közé szorította. A törvény hatályon kívül helyezésére már 1905-ben akció indult meg, amely azonban sikerrel nem járt. 1906 októberében a székely vármegyék közbirtokosságai felírtak az országgyűléshez is, amelyet tárgyalás alá vett a képviselőház s végül a kormánynak adott ki tanulmányozás végett.

Később küldöttség kereste föl Darányi Ignác földművelésügyi minisztert, akinek Nagy György dr. orsz. képviselő tárta föl a székelyek sérelmeit. A miniszter Mezőssy államtitkár nevezte meg, mint aki leutazva a Székelyföldre, tanulmányozni fogja a kérdést, egyben jelezte, hogy el fogja az üzemterveket készíttetni. Mezőssy államtitkár lent is járt s már akkor kijelentette, hogy az erdők feletti szabad rendelkezési jogot nem adhatják vissza, de egyebekben figyelembe veszik az óhajokat.

Ezzel az elintézésel azonban nem elégednek meg a közbirtokosságok s így született meg az eszme, hogy 1909 március 15-én az agyagfalvi réten tartandó népgyűlésen foglaljon állást a székelység. Az itt kimondandó határozati javaslatot közlik az országgyűléssel, felkérve ezt, hogy képviselőkből bizottságot alakítson, amely a helyszínén szerezzen tapasztalatokat az erdőtvény okozta sérelmekről. Sőt még arról is szó van, hogy egyenesen a királyt kéri föl *köszövényezésre.* A felhívás így fejeződik be:

„Hogy eljárásunkat eredmény kö-

vesse, okvetlen szükséges, hogy a négy székely vármegyéből az agyagfalvi gyűlésen mentől többen jelenjenek meg, mert ha a gyűlés népes lesz, ugy a székely nép kérése Ő felsége a magyar király, valamint a magyar országgyűlés és a magyar kormánynál meghallgatásra fog találni. A téli időt használják fel arra az erdőközbirtokosságok, hogy az ügyet beszéljék meg, szervezkedjenek, hivjanak össze birtokossági közgyűlést s mondják ki határozatilag, hogy az agyagfalvi gyűlésen 1909. március 15-én részt vesznek, ott minden egyes közbirtokosság magát küldöttségileg képviselteti és azonkívül az egyes erdőbirtokosok a lehető legnagyobb számban megfognak ott jelenni.

Akik ajánlkoznak az agyagfalvi réten való megjelenésre írják össze, a névsort pedig 1909. évi február hó végéig báró Orbán Ottó címére Lengyelfalvára küldjék be, hogy abból mi szerezhesünk magunknak meggyőződést, lesz-e annyi résztvevő, hogy a gyűlést megtarthassuk; a feliratokat előre elkészítve, gondoskodhassunk a gyűlés megtartására szükséges engedély megszerzéséről és egyéb kellekekről.

SZINES KÉPEK,

A szigorlat. — Bálban.

Egyik székelyudvarhelyi aranyifjával esett meg ez a nem mindennapi kaland. Hogy kivel, azt nem áruljuk el s valószínűnek tartjuk, hogy a diszkrécióból ő maga sem enged egy csipetnyit sem.

Az ifju nemrégiben szigorlatozni ment be Kolozsvárra s ott hallja, hogy Farkas dr. a római jog öreg professzora beteg s helyette Kiss Mór dr. lesz a kérdező tanár.

A fiatal ember meghökken, — a csere éppen nem tetszett neki — de aztán megvigasztalódott.

— Elvégre — monologizált — ő sem köszívü, majd elmegyek a lakására s megkérem, hogy legyen elnéző velem szemben, mert most keltem föl a betegágyból.

Délután erős elszántsággal indult el a nagy utra. Éppen az orra előtt fordult be a kapun egy borotvált képü, amolyan „örök jogász”-nak látszó alak.

A mi ifjunk utána kiáltott:

— Kérem csak kollega ur!

A másik csodálkozva állott meg, ez pedig szóhoz sem engedte jutni, hanem elbeszélve az ő nagy esetét s a ravasz tervet, a mi bizonyára engedékennyé teszi a professzort. Végül megjegyezte:

— Ugye kérem, a kollega ur is oda megy, menjünk talán együtt. X. Y. vagyok...

— Nekem Kiss Mór a nevem.

Az ifju sóbálványá vált, hebegett valamit s aztán elrohant. Hanem a szigorlattal ma is adós. Várja, amíg felgyógyul a beteg római jogász.

*

Egyik legutóbbi műsoros bálon történt: Kis köpcös ur izgatottan rohan az egyik rendezőhöz, aki szintén rohan. A köpcös hirtelen megragadja a rendező frakkuszárnyát, majd elszalad. A rendező épp abban a pillanatban nyújtja a karját egy hölgynek és mérgesen néz hátra a kis emberre, aki tovább fut.

Másik rendezőhöz:

— Kérem, ez mégis disznóság — kiáltja.

A köpcös kétségbeesetten fut egyik rendezőtől a másikig. Mindegyiknél csak az első mondatot tudta befejezni: „Kérem, ez mégis disznóság!”

Végre beront a művész-szobába s ott kiöntheti bánatát:

— Ez mégis disznóság, hogy ide jövök a feleségemmel...

— Csakugyan az — szakította félbe szárazon az egyik rendező.

— De kérem!... ide jövök a feleségemmel s a tizedik sorban kapunk helyet.

— Miért nem tetszett korábban jönni?

— Kérem, kérem! Az mindegy. Mégsem járja, hogy olyan hátulra ültettek bennünket. Tudják meg az urak, hogy én X. Y. vagyok. Társadalmi állásom megköveteli, hogy legelőre jussak!...

— Az igaz — mondja hidegen a rendező. De tehetünk mi arról, hogy itt nincs — legelő!

Harc a törvényszék körül.

Mi lesz az új palotával.

(Saját tud.) Egyik multkori cikkünkben, amelyben a tisztviselőtelep terveiről számoltunk be, jeleztük azt is, hogy a város megfelelő területet tart fenn az új városrész egyik legszebb helyén a kir. törvényszék palotája részére is s csak abban az esetben kerülne ez a terület is parcellázás alá, ha az állam egyáltalában nem reflektálna rá. Hogy mi lesz a terület sorsa, azt ma még biztosan megállapítani nem lehet. Az állam szívesen hajlandó átvenni az ingyen telket, megépíteni az új törvényszéki palotát, annak fejében azonban olyan ellenértéket követel a várostól, amelybe az aligha mehet bele.

A város és a kincstár között nem új keletű a törvényszék körül megindult herce-hurca. Már régóta folyik az egyezkedés, amelynek rendjén a város ingyen telket ajánlott föl az új törvényszéki palota számára, emellett 60 ezer koronát ígért azért a rozoga ócskaságért, amelyben ma a törvényszék van.

Ezt a tisztességes vásárt azonban nem találta megfelelőnek az állam. Most érkezett le az újabb leirat az alispánhoz, aki viszont a várossal tudatta annak tartalmát. A leirat szerint az állam csak úgy hajlandó felépíttetni az új palotát, ha a város az ingyen telken kívül 180000 koronáért veszi meg a régit. Ami nem jelent mást, minthogy az állam egy jótányit sem enged régi feltételeiből és ragaszkodik a bizony horribilis áru — Székelyudvarhely anyagviszonyaihoz mérve különösen az — cseréhez. A leiratban felhívja a várost a kormány, hogy vegye újra tárgyalás alá az ügyet s gondolkozzék a dolgon.

Ezen az alapon azonban majdnem kizártnak tartjuk a megegyezést. Akkor, mikor a város egy holdnyi szépetelket ingyen ad át az államnak, nem vehet át közel 200000 koronáért egy olyan épületet, amelynek használatos tétele szintén néhány tízezer forintot emésztene föl. Értesítésünk szerint a tanács a képviselőtestület elé azt a javaslatot fogja terjeszteni, hogy menjen el a város a legutolsó határig s 80 ezer koro-

nát ajánljon föl a régi törvényszéki épületért.

És ez a végső áldozat, amit a város törvényszékéért adhat. Akármennyire is szükséges, óhajtható az új törvényszéki palota, de a város erején felüli költségekbe nem bocsátkozhatik miatta.

HIREK.

— **Beteg a polgármester.** Gott-hárd János polgármester néhány nap óta betegen fekszik lakásán. A beteg polgármestert Soó Domokos városi tanácsos helyettesíti.

— **Plebánosok áthelyezése.** Az erdélyi püspök Dénes Béla bordosi lelkész a verespataki plebániára és helyébe bordosi plebánosnak Szabó Dénes sósmező lelkész helyezte át.

— **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter Sylvester Andor székelyudvarhelyi törvényszéki joggyakornokot a székelykereszturi járásbíróvához jegyzőnek nevezte ki.

— **Bodolla Gábor dr temetése.** A székelyudvarhelyi törvényszék elhunyt népszerű elnökét Dr Bodolla Gábort csütörtökön délelőtt helyezték örök nyugalomra a marosvásárhelyi sírkertben. Volt kartársai, a törvényszéki bírák Demény Ferenc bíró vezetése alatt utolsó útjára is elkísérték szeretett elnöküket, ezenkívül a marosvásárhelyi társasélet valamennyi számottevő tagja megjelent a váratlanul elhunyt törvényszéki elnök temetésén. A gyászszertartást Tóthfalusi József és Bíró András ref. lelkészek végezték a temetésen. Az özvegyet és családját számosan keresték föl levélben és táviratokban az őszinte részvét kifejezésével a gyászos eset alkalmával.

— **Házasság.** Schaffent Frigyes helybeli kereskedő minap esküdt örök hűséget Baku Katalin előnyösen ismert ének- és zongoratanítónőnek Székelyudvarhelyt. Az esküvő a legszűkebb családi körben történt meg.

— **Protestáns-estély.** A székelyudvarhelyi református egyházközség ma (vasárnap) délután 5 órakor a ref. kollegium tornacsarnokában tartja ötödik felolvasó estélyét, melyre a rendezők a következő érdekes műsort állították össze: 1. Gyülekezet éneke XLII. sz. 1. vers. 2. Vonósduett, előadják Keresztes és Schmidt Károly VIII. o. tanulók. 3. Szavall Gönczi Gábor joghallgató. 4. Jézus személyiségéről szabadelőadást tart Vajda Ferenc esperes. 5. Hegedül Barcsay Béla joghallgató. 6. Szavall Tarcsfalvi Pálffy Aladárné. 7. Ének zenekísérettel: Lázár Sándor V. o. t. 8. Zárszó. 9. Gyülekezet éneke áld meg ur Isten... Ezen estélyre a belépés ingyenes, kegyes adományok a temetőkeresztúri szegények részére szívesen fogadtatnak. Az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Ezen estélyt Dollry Róbertné és Bartha Iluska rendezik.

— **Szenahíány — széna mellett.** Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület februárius 11-én tartotta meg választmányi ülését a tagok élénk részvétele mellett. Jelen voltak: Ugron Akos főispán-elnök, Hlatky Miklós titkár, továbbá Daniel Lajos, Dorner Béla, Gyarmathy Dezső dr, Nagy Samu dr, Simó János, Sándor

Lajos, Szabó Gábor, Szabó István, Szöllősi Samu, Tóth Károly, Zonda József. A tárgysorozat rendjén tudomásul vették, hogy a szentlászlói, magyarhermányi, héjjasfalvi gazdakörök új tagokul léptek be. Megállapították a közgyűlés hatánapját április hó 13-ban. Az ülés legérdekesebb, egyben azonban legszomorubb tárgya Dorner Bélának, a székely kirendeltség vezetőjének jelentése volt. Dorner előadta, hogy a földmívelésügyi miniszter megbízásából szénát szerzett be, hogy azt 6 korona kedvezményes árban adja ki a kisgazdáknak. Ő aztán többször meg is kereste azokat a községeket, ahol tudomása szerint szénahiány van, de jelentkezés alig néhány esetben történt. Így kénytelen volt a széna nagy részét Csikmegyében értékesíteni. A választmány sajnálattal vette tudomásul a bejelentést, egyben kimondta, hogy megkeresik a székelyudvarhelyi szolgabíróvához intézkedés tételét végett. Az ülés jegyzőkönyv hitelesítéssel ért véget.

— **Rendezik a Rózsa-utcát.** A Rózsa-utca régóta egyik legelbagyattottabb része a városnak. A lakosok állandóan sürgették a rendezést, eddig azonban mindhiába. Most azonban mégis lesz a dologból valami. Az első lépés már a közel jövőben megtörténik, amennyiben a tanács is elhatározta, hogy az utcát keresztüljelző patakra, amely megszólva lehetetlenné teszi a közlekedést, hidat veret. A költségek a szükséges anyagon kívül — ezt a város maga állítja ki — 500 koronára rugnak.

— **A mai gyermek estély.** A közönség soraiban nagy érdeklődés nyilvánul meg a mai Gyermekestély iránt, amit a kitűnő műsor igazol is. Jegyeket ma 10 óra után a szt. Ferencrendieknel, este a pénztárnál lehet váltani.

— **Szabad lyceum.** Az elmúlt vasárnap délutánján az ipari munkások szabad lyceumán 115 hallgató előtt Bíró Sándor ref. kollegiumi tanár tartott igen érdekes előadást „A helyes és helytelen gondolkodásról”. A gyakorlati életből egy képet állított a hallgatóság elé az idő, pénz és a munka helyes beosztásáról. Az élvezettel hallgatott előadás után Kacsóh Lajos nyomdász tanuló kiváló ügyességgel szavallta Petőfinék „A vén zászlótartó” c. költeményét. Az előadónak a bizottság és hallgatóság köszönetét, a szavallónak elismerését Gyerkes Mihály biz. elnök-helyettes fejezte ki. A Hymnusszal kezdődött előadás a Szózat lelkes elénekklésével végződött. Ma délután a ciklus utolsó előadását Hegymegi Kiss Pál dr főispáni titkár fogja tartani.

— **Jelmez-estély.** A helybeli polgári önképző és segélyező-egylet e hó 21-én (vasárnap) jelmezestélyt rendez a Budapest-szálló színháztermében. Bohózatos előadások, ének és párjelenetek is lesznek.

— **Az öreg dijak tragédiája.** Csütörtökön reggel egy élettelen, mozdulatlan emberi testre bukkantak a Stemmer-féle korcsma udvarán. Nem volt már benne élet: az éjszaka fagya kioltotta az öreg hatvanéves ember életét. Nyomban akadt, aki ráismert a züllött csavargóban Nagy Kálmánra, a valamikor jómódu emberre. A jómód azonban hamarosan semmivé vált a korcsmaszobákban. Nagy Kálmán előbb mint dijak, majd mint hivatalos szolgakéresté meg a mindennapi száraz kenyeret. Aztán ebből a szerény egzisz-

tenciából is kicsöppent s esett tovább a lejtőn. A végén már a várótermekben jutott egy néhány órai alváshoz, — mikor nem volt pénze pálinkára. Végül elérte a sorsa: megfagyott a korcsma udvarán, ahova nem bocsátották be a nincsentelen embert. A város költségén temették el... a helybeli kórház halottas kamrájából. A fia, aki ceglédi ügyvéd, ugy látszik, nem akart tudni róla...

— **Három új postaügynökség.** Régi mulasztások kerülnek pótlásra az új postaügynökségek szervezésével. Ma-holnap lassanként megszűnik az a sötét állapot, hogy Olaszországból gyorsabban kapjunk levelet, mint a vármegye központjából egyik-másik, nem ritkán szomszédos községünk is. Hála ez áldatlan állapotok megszüntetéseért Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek és elismerés a közigazgatás jelerleg működő faktorainak. Vármegyénkben közelebből is három új postaügynökség kezd meg működését. Így Siklód községben, melynek körébe más község nem lesz beosztva, — mint a kolozsvári posta- és táviratigazgatóság lapunkat értesíti — a kereskedelemügyi miniszter által engedélyezett postaügynökség e hó 16-án; Köröspatak községben, melyhez Bözdörfalu is beosztott és Bardócz községben, melynek körébe Erdőfüle és Száldobos községek, valamint Száldobos-fürdőtelep vannak beosztva — ugyancsak e hó 21-én megnyílik az annyira közszükséget képező postaügynökség. Vajha a telefonhálózat is hasonló egyszerűséggel kiépítenék — legalább a körjegyzői székhelyek közséjeibe.

— **Családja egészségét szíven viselő háziasszony ecetszeszt,** mely különben is lassan, de biztosan ölméreg — nem vásárol.

Villamosság a háztartásban.

Hoé mérnök „A villamosság alkalmazása a háztartásban” című cikkében ama nézetének ad kifejezést, hogy a nyilvánosság, illetve a nagyközönség a villamosság terén ipartűzők részéről — mindkettőjük kárára — nincsen kellőképpen tájékoztatva az iránt, mily nagy, sokoldalú és hasznos hajtó munkatelteljesítést nyerhetünk aránylag csekély mennyiségű elektromos erőből.

A villamosságnak kicsinyben való teljesítő képessége egy a szakemberek, mint a nagyközönség részéről is elenyésző csekély figyelemre lett méltatva. A technikus legpontosabban kiszámítja ugyan, hány lóerő szükségeltetik egy nagy szerszám-gép vagy más mechanikai erőt igénylő berendezés meghajtására, a laikus pedig a legtöbb esetben csak azt tudja, hogy egy kilowattórát egy bizonyos megszabott árat kell fizetnie, legjobb esetben pedig annyit tud, hogy egy izzólámpa égési órája mennyibe kerül.

A szakember gyakran nincs is abban a helyzetben, hogy a laikusnak megmagyarázza, mennyi és mily különféle hasznos hajtó munkát teljesíthet egyetlenegy kilowattórával.

Hogy a villamosságnak kicsinyben való teljesítő képességéről fogalmat nyújtunk, egy angol városka elektromos műve üzemvezetőjének következő felállításával élünk: Egy kilowattórával 5000 kóst lehet tisztogatni, ugyanazzal az erővel 75 pár cipőt tisztítani, vagy villamos ollóval 5 lovat megnyírni, vagy egy egész éven keresztül naponta 3 percnyi időig egy hajsütővasat melegíteni. Lehetséges továbbá ugyancsak egy

kilowattórával 8 zsák lisztet tészttávé feldolgozni, 9 liter vizet felforralni. 15 husszeletet 15 perc alatt megsütni, egy kis szellőztetőt 21 órán át meghajtani, egy kis ételfelvonót egy héten keresztül naponként működésbe hozni, vagy egy kis személyfelvonóval (lift) 30 utazást megtenni a negyedik emeletre.

A pincében alkalmas készülék segítségével 250 palackot lehet megtölteni és bedugaszolni, villamossággal meghajtott szivattyúval 400—500 liter vizet 7—8 méter magasságra emelhetünk.

Villamos szivargyújtóval rágyujthatunk 3000 szivarra. Ugyanaz az elektromos erőmennyiség 4 vasalónak egy órán át való hevítésére szolgálhat vagy pedig egy beteg részére 3 villamos fényfürdőt nyújthat, egy varrógépet 21 órán keresztül üzemben tarthat, vagy ugyanannyi időn keresztül a konyhában az edényesizoló gép meghajtására használható.

Még sok hasonló példát lehetne felsorolni. A megadott teljesítmények természetesen csak megközelítő értékek, mert hogy pl. egy csiszológéppel 5000 kóst megtisztogassunk, nem utolsó sorban a munkálkodó ügyességétől és akaratától is függ. A még általánosan elterjedt nézet, hogy a villamos vasalás szerfölött drága, nem felel meg a tényeknek, mivel a vasaló nagyságához mérten egy kilowatt energiája 2—5 órára elegendő.

Általánosságban a háztartásban háztartási gépek meghajtására oly csekély mennyiségű elektromos energia szükségeltetik, hogy annak költsége a villamos meghajtással nyújtott kényelemhez arányítva, számításba alig jöhet. Így pl. egy varrógép kis elektromotorjának erőfogyasztása oly csekély, hogy az áram költsége egy egész éven keresztül csak néhány koronára rug.

Keresek azonnali belépésre egy jó munkás **csizmadia-**, esetleg **cipészsegédet**, ki a csizmadia munkában jártas — állandó munkára. SÓFALVI LAJOS Székelykeresztúr.

Eladó házastelek.

Székelyudvarhelyt, a Szent-Imre-utcában, a 33. szám alatti belső telek, a rajta levő kőházzal, 3 szoba, konyha, pince és gazdasági csürrel együtt eladó. Értekezhetni BARRA LAJOS jegyző, tulajdonossal Homoródmáson.

47—1909. végrh. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti V. kerületi kir. járásbírósnak 1908. évi Sp. X. 862/3. számú végzése következtében Dr Papp Ferenc ügyvéd által képviselt Polgár Zsigmond budapesti lakos javára 361 K 50 fillér s jár. erejéig 1908. évi október hó 23-ikán foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1200 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 4 ló nyilvános árverésen eladotnak.

Melv árverésnek az oklándi kir. járásbírósnak 1909. évi V. 42/1. sz. végzése folytán 361 K 50 f tőkekövetelés, ennek 1907. évi december hó 25. napjától járó 5 százalékos kamatai, egyharmad százalékos váltódíj és eddig összesen 71 K 20 fillérben bírósággal már megállapított

költségek erejéig Bardoczon alperes-nél leendő megtartására 1909. évi február hó 27-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megj. gyzessel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltattak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklánd, 1909 február 6.
POLLÁK IGNÁC,
kir. jbir. végrehajtó

10—1909.

Tölgy és bükkfaeladási hirdetmény

A felsőrákosi volt urbéres közbirtokosság Felsőrákos község. határán — Ágostonfalva vasuti állomás közelében — fekvő erdejében 69711-1908. F. M. rendelet és 2471—1908. sz. köz. erd. bizottsági végzéssel engedélyezett s kijelölt rendkívüli fahasználatot, a mely előzetes becslés szerint mintegy 1140 m³ tölgyrönköt, 956 m³ bükkpülei és eszközfát, 20543 m³ bükktüzfát és 1829 m³ tölgytüzfát teszen ki, f. évi március hó 22-én délelőtti 10 órakor Felsőrákoson a község házában szabályszerű írásbeli zárt ajánlatokkal összekötött nyilvános szóbeli árverésen kikiáltási áron felül a legtöbbet ígérőnek — tövön az erdőben — eladja.

Kikiáltási ár: 87938 korona.

Bánatpénz 10 százalék.

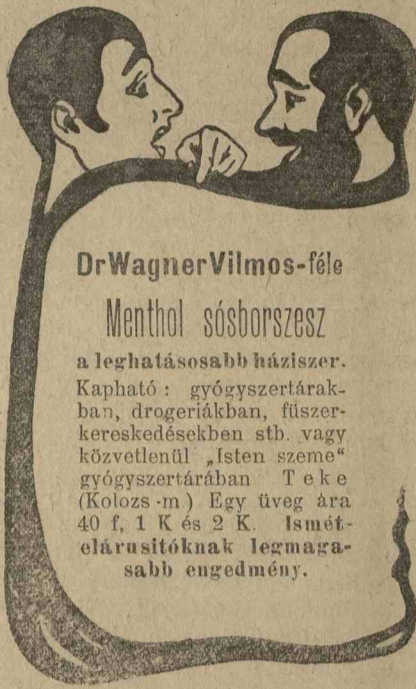
Utóajánlatok nem fogadtatnak el. Részletes becslés, árverési és szerződési feltételek a vargasi m. kir. járási erdőgondnokságnál és alóirotnál megtekinthetők.

Felsőrákos, 1909. február 8-án.

Székely Mózes urb. birt. elnök.

Hirdetmény.

Malomfalva és vidéke faanyag beszerzési szövetkezet igazgatósága felhívja mindazon hitelezőit akik fizetési kötelezettségüknek eleget nem tettek, hogy ezen hirdetmény megjelenésétől számított hat hó alatt tartozásaiknak tegyenek eleget.

Az igazgatóság.**Dr. Wagner Vilmos-féle****Menthol sósborszesz**

a leghatásosabb háziszser.

Kapható: gyógyszerárakban, drogeriákban, fűszerkereskedésekben stb. vagy közvetlenül „Isten szeme” gyógyszerárában Teke (Kolozs-m.) Egy üveg ára 40 f., 1 K és 2 K. Ismét-elárusítóknak legmagasabb engedmény.

Arlejtési hirdetmény.

Székelyderzs község (Udvarhelym.) tizenkilencezer koronás költségvetéssel az építendő körjegyzői lak és község házára 1909. febr. 21-iki határidővel **árlejtést** hirdet.

Az árlejtés megtartására **1909. február 21-én délután 4 óráját** tűzzük ki a körjegyzői irodába.

Arlejtési feltételek, tervrajz és költségvetés, valamint egyéb tudnivalók a körjegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

Bánatpénzül 10 százalék teendő le készpénzben.

Kelt Székelyderzs, 1909. január 25.

Ifj. Toró Dániel
közs. bír.Koncz János
körjegyző.**Szép jelmezek ruhákat**

estékre olcsón lehet kölcsön venni

Karda Dénes

fűszerkereskedésben Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 61. sz.

Eladó beltelek. Székelyudvarhelyt, Bathory-ut 2. sz. alatt levő épületes beltelek eladó. Értekezni Pálhegyi Mózes agyagfalvi lakossal lehet.

Széna első minőség **eladó** egy asztaggal Korond-fürdőn. — Értekezhetni levél útján Gáspár Gyulánál Maros Vásárhelyen.

Kitünő főzött ECET

nagyban és kicsinyben, allandóan előnyös árak mellett kapható

Csia Balázs

ecetgyárban Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca (ezelőtt Cigány-utca) 22. szám alatt.

!!! Jó minőségű honi gyártmány !!!

Névjegyek, Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint gyászjelentések.

ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses ki vitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál villamos ízemre berendezett könyvnyomdát és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Vid éki megrendeléseket azonnal elintézi.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

patéka

egy régióknak bizonyított háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyított közönségnél, eszűnál és meghűléseknel, bedörzsöléséppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosság legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oroslánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Elvállal teljes iroda- és iskola-berendezéseket olcsó áron

SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len legjobb magyar gyártmányú diszleveledpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, szines és virágos levedpapírok és borítékok, leved-kartyák, gyász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétel levedpapírosok stb. Nagy választék tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kartyákból és üdvözlő jegyekből

Allandóan kaphatók mindenféle **kész nyomtatványok** u. m. községi, körjegyzői, szolgabírósi, végrehajtói, ügyv. di. lelkész, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR**KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET****BETEGH PÁL****KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDES**

Mindenféle színű, nagyságu, súlyu és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levedpapírok, vonalzott és rovas papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, esomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrőpapírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő-papírok és papírkülönlegességek. Kartyapapírok.

Lemezpapírok minden sulyban hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépirási és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszek, klozetpapírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegyárcák Dohány- és szivartárcák bőrből és fémből. Börtárcák, pénzes-erszények, okmány és írománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház)

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kartyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és j u t á n y o s á r o n v a l ó elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnán izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acéltollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárok, disztollszárok. Ironok, fekete, szines és másoló-ironok, notes ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, ironhegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajlező kréták, szines kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, szines, vegyi és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDÜ, hegedüvonó, hurok, hegedü-iskola, hegedü alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. Hangoló-sipok és csinák. Monogramok fehérnemű és levedpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostayk. Ajtótáblák és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári árban.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjusági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes Magyar Könyvtár. A székelyudvarhelyi **középiszkolákban** és a városi és megyei **elem népskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárcá és szelvénykönyvek.

Körzök,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itatódeszkák, olaj-s zfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmérgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyegszegek, kapcsok stb

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára.

Nyomatott Betegh Pál villam-motoros könyvnyomdátó intézetében Székelyudvarhelyt 1909.